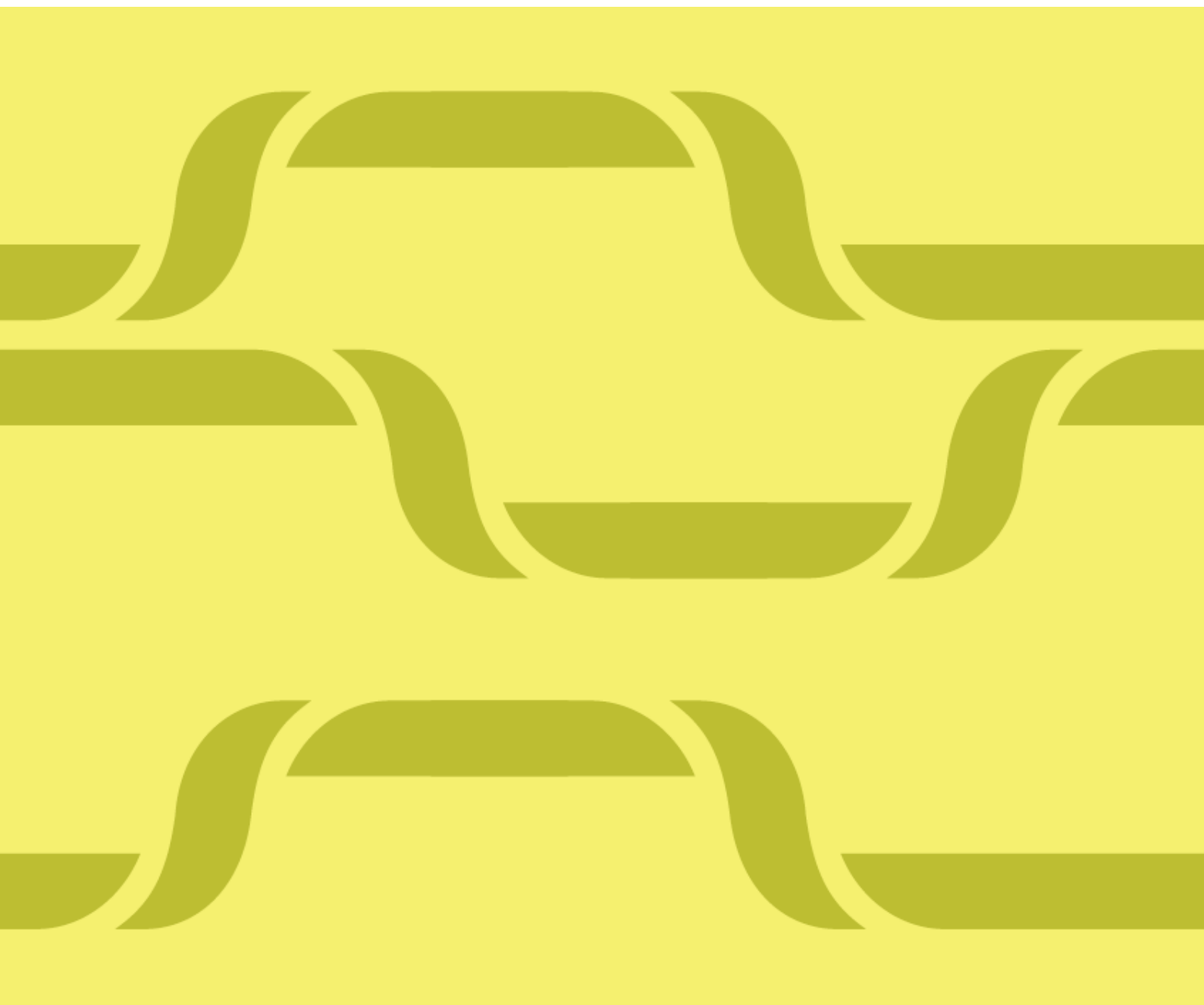

System för produktklassificering – en vägledning

Innehåll

Innehåll	3
1 Inledning	4
1.1 Bakgrund och syfte	4
1.2 Målgrupp	4
1.3 Avgränsningar	4
2 Användningsområden	4
2.1 Generellt	4
2.2 Vid upphandling	6
2.3 Vid förvaltning av produktkataloger	7
2.4 Vid sökning	8
2.5 Vid inköp	9
2.6 För uppföljning	10
2.7 Konklusioner	11
Exempel på system för produktklassificering	12
A.1 Förteckning över studerade system för produktklassificering	12
A.2 Mall för generell beskrivning av klassificeringssystem	13
A.3 Beskrivning av produktklassificeringssystem	14

1 Inledning

1.1 Bakgrund och syfte

Inom SFTI får vi frågor om klassificeringssystem för varor och tjänster samt när och hur de kan användas. Vid behandling av ämnet vid SFTI Beredningsgrupps möte i november 2010 beslutades att inrätta en Arbetsgrupp som skall kartlägga och beskriva de klassificeringssystem som är vanligt förekommande i offentlig sektor.

I denna rapport, som är slutprodukten av Arbetsgruppens arbete, beskrivs ett antal typsituationer för användning av system för produktklassificering samt hur vanligt förekommande klassificeringssystem kan fungera i dessa situationer. Syftet med rapporten är att ge en orientering och överblick i frågor rörande klassificeringssystem¹ med utgångspunkt i offentlig sektor.

1.2 Målgrupp

Rapporten skall ses som ett introducerande dokument till ämnesområdet och dess målgrupp är både offentliga användare och varu-/tjänsteleverantörer.

1.3 Avgränsningar

Rapporten tar sikte främst på klassificeringssystem av generell användbarhet medan kategorispecifika klassificeringar, som t ex ATC-systemet för läkemedel, bara exemplifieras. Kopplingar till märkning av olika slag (exempelvis för produktsäkerhet eller livsmedelsinformation) behandlas inte.

Arbetsgruppens uppdrag har inte varit att förorda visst klassificeringssystem eller att initiera vidareutveckling av system. Därmed innehåller inte heller rapporten denna typ av ställningstaganden.

2 Användningsområden

2.1 Generellt

Offentlig sektor gör inköp inom ett brett verksamhetsfält och ett generellt och heltäckande klassificeringssystem vore att föredra mot bakgrund av verksamheternas bredd. Några sådana system finns men deras allmängiltighet innebär också att de är begränsade. Erfarenheten från byggsektorn, som har en lång tradition av arbete med klassificering, är att flera klassificeringssystem behöver hanteras parallellt, och där vart och ett tillför stöd för skilda behov i verksamheten. Vid klassificering på mer detaljerad nivå blir klassificerings-

¹ Vi betraktar begreppen *klassificering* och *klassifikation* som synonyma när det gäller att beteckna en systematik men har valt att här använda klassificering som bättre associerar till processerna kring användning.

systemen ofta specialiserade för att tillgodose funktioner som är specifika för det studerade varu-/tjänsteområdet.

Behov av klassificeringssystem i offentlig sektor drivs av köparna och är del i en strävan efter bättre kontroll över inköpen. Användning av klassificering innebär en arbetsinsats för att föra till klassificeringsinformation i transaktionerna och detta arbete kan göras av köparen själv, av leverantören eller av en tredjepart. För rationell hantering behöver klassificeringen introduceras så tidigt som möjligt i behandlingskedjan; hellre än i de enskilda transaktionerna bör den föras in i standardiserade produktkataloger eller i fördefinierade beställningsmallar, eller genom kopplingar från registreringar om det faktureringsbara objektet, avtalet eller leverantören. Finns inte dessa möjligheter måste klassificeringen appliceras per beställning eller faktura.

Leverantörer av standardiserade varor har egna behov av klassificering vilket till och med kan innefatta mer än ett klassificeringssystem. I den mån det finns klassificering som kan uppfattas som branschstandard kan sådant system ge grund också för leverantörsneutral klassificering hos köparen. Motsvarande gäller ifall en tredjepart organiserar gemensamma portaler med produktkataloger för många leverantörer.

I fall av produktkataloger är det vanligt att köparen lägger ansvaret för hantering av en neutral klassificering på leverantören eller tredje part. Det finns då uppenbara samordningsfördelar i om klassificeringen kan vara gemensam eller, åtminstone, om köparens önskade klassificering automatisk kan härledas ur den leverantören använder.

Ibland har köpare önskemål om ändringar i förhållande till hur leverantören vill dela in sina produkter. Är då grunden för klassificering ett generellt eller branschgemensamt system är användarna beroende av en etablerad och effektiv mekanism för ändringsbegäran² hos klassificeringssystemets förvaltare. Även reglerna kring versionshantering och publiceringsfrekvens behöver beaktas.

Verifieringsstöd för klassificering (t ex motsvarande GS1-tjänsten Validoo för varucertifikat) saknas och det gör att användningar kan klassificeras olika liksom att tillämpningen kan skilja mellan leverantörer även om det använda klassificeringssystemet är etablerat i branschen.

I branscher där speciella klassificeringssystem finns utvecklade vill man naturligtvis se fortsatt användning av dessa. Det är också en realitet att offentlig sektor inte har resurser att driva framtagning och förvaltning av ett eget eller modifierat klassificeringssystem, utan inriktningen måste snarare vara att hitta former för utveckling som samordnas med aktörer inom den privata sektorn.

² Exempelvis har leverantörer inom livsmedelsbranschen påtalat behov av en tydlig och effektiv ändringsprocess att kunna tillgodose önskemål från köparna.

→ Krav på klassificeringssystem: Samling kring ett heltäckande klassificeringssystem vore önskvärt, men sådana system saknar det djup/den specialisering som behövs i många situationer. Alternativet är att arbeta med flera klassificeringssystem parallellt. Till stöd för detta behöver användare underlag för att bedöma vanligt förekommande klassificeringssystem och deras karaktäristika – denna vägledning är tänkt att vara ett sådant hjälpmedel.

I det följande diskuteras ett antal användningsområden där användarna i anskaffningsprocesserna inom offentlig sektors kan dra nytta av klassificeringssystem. För att dessa potentiella nyttor ska vara realiserbara måste det klassificeringssystem som används tillgodose vissa krav. Dessa har på ett översiktligt sätt beskrivits i anslutning till rubriken "→ Krav på klassificeringssystem".

2.2 Vid upphandling

– Planering

Vid planering av upphandling ger statistik över föregående perioders inköpsvolymen viktig underlag för att identifiera vilka produkter som organisationen måste upphandla och för att bidra till realistiska skattningar av volymerna vid ny upphandling. Möjligheten att ställa samman ett bra statistiskt underlag är avhängigt av hur organisationen arbetar med kontering och klassificering av de enskilda inköpen, se mer om detta nedan under rubriken "Vid inköp".

→ Krav på klassificeringssystem: Köparens användning av klassificering skall vara uppstyrd så att en inköpt artikel, för varje klassificeringssyfte (flera kan finnas parallellt), alltid kopplas till en och samma kod i klassificeringssystemet. Inför upphandling behöver volymsammanställningar göras på aggregerad nivå, t ex produktgrupp eller högre, vilket stöds av en strikt tillämpad hierarkisk kod-/nummerlogik i klassificeringssystemet. Ifall inköpen skett från olika leverantörer är det viktigt att klassificeringen tillämpats enhetligt.

Planeringsskedet kan också innebära att upphandlaren behöver analysera utbud och priser på marknaden. I begränsad omfattning, framför allt på områden där det finns etablerade elektroniska marknadsplatser och sökverktyg, kan klassificeringssystem underlätta att hitta leverantörer och produkter att studera.

→ Krav på klassificeringssystem: Klassificeringssystemet behöver vara väl etablerat och enhetligt tillämpat i leverantörsledet eller branschen. Operatören av marknadsplatsen kan ha en nyckelroll för att styra upp systematiken vid tillämpning av klassificeringssystem.

– Annonsering

Europeiska kommissionen har tagit fram en speciell nomenklatur för upphandling av varor, tjänster och entreprenader, kallad Common Procurement Vocabulary (CPV). Syftet är att den skall vara den gemensamma terminologin vid offentlig upphandling inom EU så att sökning av föremålet för upphandlingar underlättas. Vid offentlig upphandling över tröskelvärdena är

användningen av CPV obligatorisk sedan 2006, i Sverige regleras det genom förordning 1564/2005.

CPV-koder är centrala uppgifter i annonsdatabaser och den används även vid uppföljning/sammanställning av upphandlingar på en övergripande nivå. Som klassificering är CPV mycket grov – den passar bäst för upphandlingsmeddelandets titel eller huvudobjekt. Den tillgodoser inte klassificeringsbehoven i samband med inköpsarbete generellt utan för det operativa arbetet med inköp anser användare att det behövs andra, mer finmaskiga klassificeringssystem. Det har framförts förslag att publicera officiellt sanktionerad korrelationstabell mellan CPV och den mer detaljerade UNSPSC men förslaget har inte fått gehör. De standardformulär och elektroniska annonsformat som anvisas av EU Publikationsbyrå innehåller inga specifikt definierade fält för andra system än CPV. Också förslaget till svensk annonsstandard under tröskelvärdena (SFTI Sveannons) har CPV-nomenklaturen som valbart begrepp.

→ Krav på klassificeringssystem: CPV-nomenklaturen måste kunna hanteras vid offentlig upphandling. Används alternativa klassificeringssystem måste de kunna korreleras, eller översättas, till CPV för att ge nytta vid upphandling; hierarkisk uppbyggnad kan då vara till hjälp om grupperingarna är någorlunda lika. Någon officiell korreleringstabell mellan CPV och annat, mer detaljerat system finns ännu inte så vitt känt.

– Förfrågningsunderlag och anbudsförberedelser

Om CPV kompletteras med mer finfördelad klassificering i beskrivningen av förfrågningsunderlagets produkter kan, i synnerhet vid standardiserade katalogvaror (och tjänster), leverantörernas arbete med anbudsförberedelse förenklas om förfrågningsunderlag och leverantörernas artikelregister använder samma klassificeringssystem.

→ Krav på klassificeringssystem: Användning av klassificeringssystem måste vara konkurrensneutral och om ett visst system förutsätts vid upphandling måste det vara väletablerat, t ex vara vanligt använt bland leverantörerna inom den bransch eller verksamhet som upphandlingen avser.

2.3 Vid förvaltning av produktkataloger

Vid standardiserade katalogvaror (och tjänster) har SFTI en standardiserad affärsprocess, kallad avrop mot produktkatalog, där artiklar identifierade via artikelnummer kan uppdateras eller ersättas av likvärdiga om denna möjlighet avtalats. I meddelanden som skapar ny eller uppdaterad katalog kan leverantören enkelt förse katalogens artiklar med den eller de produktklassificeringar som denne använder internt i sin verksamhet. För köparen är det ett smidigt sätt att få in klassificering i den katalog man skall handla ifrån men för att undvika låsning till leverantör måste förutsättas att leverantören tillämpar en etablerad branschstandard för klassificeringen.

Alternativt kan köparen själv föra till klassificeringsinformation enligt egna preferenser. Det kan innebära en stor arbetsinsats vid katalogbyten eller vid täta uppdateringar men det har

fördelen att köparen får en klassificering som är oberoende av leverantör. Ett tredje alternativ är en central inköpsportal där en extern operatör systematiserar många leverantörers artikelbeskrivningar och därmed kan erbjuda en ”normerad” klassificering, vanligtvis för flera köpare.

Motiv för att lägga resurser på klassificeringen är att det förbättrar sökbarheten i katalogen samt att den kan användas för inköpsstyrning och -kontering, se mer om detta under avsnittet om inköp nedan. Klassificeringen för sådan användning styrs lämpligen mot produktgrupper snarare än till individuellt listade artiklar och den ger då även stöd för bevakning av prisutvecklingen på marknaden. Det finns också en potentiell möjlighet att använda klassificering för att avgränsa föremålet vid förnyad konkurrensutsättning.

Upphandling görs ofta för ett eller flera varuområden (d.v.s. CPV-koder) och ett problem vid katalogförvaltningen är att begränsa leverantörens katalog till de artiklar och produktgrupper som är relevanta. Kommunikationen med anbudsgivare/leverantör skulle underlättas med ett standardiserat gemensamt klassificeringssystem som kopplar till CPV.

→ Krav på klassificeringssystem: Klassificeringssystemet måste vara väletablerat åtminstone inom viss bransch så att, till exempel, avtal med ny leverantör inte förändrar klassificeringen. Alternativt kan köparen själv låta ombesörja klassificeringen vilket ger bättre kontroll över klassificeringen men också högre administrativ kostnad. Korrelation mellan CPV och intressanta/vanligt använda klassificeringssystem vid inköp efterfrågas.

2.4 Vid sökning

– Av leverantör/avtal

På en övergripande nivå kan klassificering stödja sökning efter leverantörer/avtal på marknadsplatser eller i avtalsdatabaser. Ett exempel är den statliga inköpsamordningens webbplats www.avropa.se som märker alla ramavtal med UNSPSC-koder.

– Av produktgrupp/artikel

För vana användare är sökning via klassificeringskoder mer effektiv än fritextsökning. Klassificering lämpar sig därför särskilt väl vid elektroniska marknadsplatser och centrala produktkataloger där flera leverantörers erbjudanden samlats. I dessa tillför marknadsplatsens eller katalogtjänstens operatör mervärde genom att tillämpa enhetlig klassificeringssystematik vid uppläggnings av leverantörernas sortiment. Användarna får ett verktyg för att söka artiklar, eller grupper av artiklar, oavsett leverantör. Även en enhetlig presentation av artiklar underlättar jämförelse och val mellan artiklar.

– Jämförelse av produktgrupper

I en katalogmiljö där olika klassificeringssystem används parallellt kan sökning enligt flera klassificeringar samtidigt ge en bättre preciserad träffbild. Man kan tänka sig att ett generellt och bredare system, som t ex UNSPSC, skulle kunna användas som nyckel för att identifiera jämförbara produktgrupper enligt andra, mer specialiserade klassificeringssystem.

→ Krav på klassificeringssystem: Vid sökning är det fördel om klassificeringssystem har alternativa "sökningångar", t ex för funktion, användningsområden eller material. En hierarkisk struktur på klassificeringen kan underlätta sökning. Flera klassificeringssystem kan behövas parallellt, för olika syften. För jämförelse är det också väsentligt att klassificeringssystemen blir tillämpade på ett enhetligt sätt av de olika leverantörerna, d.v.s. klassificeringen måste vara väletablerad på marknaden eller kontrollerad av någon aktör.

2.5 Vid inköp

Vid införande av elektroniska beställningar och fakturor är en av de upplevda trösklarna att köparens handläggare måste ange konteringsinformation. De exakta kraven i det enskilda fallet beror av hur organisationen byggt sin struktur för redovisning, men behoven kan avse såväl kontering på konto i externredovisningen som koddelar i internredovisningens objektplan. I lösningarna eftersträvar man att automatisera konteringen och vanliga åtgärder är att bygga kopplingarna till konton eller koddelar utifrån leverantörsnummer, produktklassificering (där är olika hierarkiska nivåer möjliga) eller artikelnummer. En vanlig ambitionsnivå bland offentliga organisationer verkar vara att konteringen styrs upp till produktgruppsnivå. En annan viktig styrfunktion vid inköp kan vara behörighet att beställa eller attestera. Detta kan kopplas till produktområde, t ex via produktklassificering, liksom till andra närliggande parametrar som beloppsgränser och attesträtt.

Bokföringskonton som används i redovisningen skall spegla syftet med anskaffningen, till exempel kan inköp av bullar vara personalkostnad, marknadsföringskostnad, representationskostnad eller annat. En klassificering som enbart tar utgångspunkt i tillverkarens/leverantörens produktstruktur kan inte fånga sådana behov. Köparorganisationen behöver analysera vilken kompletterande information som behöver föras till vid det enskilda transaktionstillfället.

– Styrning via inköpssystemet

Många organisationer styr upp inköpen i sitt inköpssystem, d.v.s. kräver registrering och behandling av rekvisition/orderunderlag i inköpssystemet innan beställning går iväg till leverantör, elektroniskt eller på annat sätt. Med en inköplösning kan viss konteringsinformation härledas ur ramavtal och finns dessutom leverantörens katalog upplagd kan artikelbeskrivningarna innehålla koddelar som förberetts inför det att katalogen gjorts tillgänglig för beställarna. Vid beställningstillfället kan konteringssträngar automatiskt föras till på beställningen, per artikel eller på beställningen som helhet, enligt fördefinierade regler. I arbetsbesparande syfte kan dessa regler knytas direkt till beställningsbara artiklar i produktkatalogen eller till beställningsmallar med konteringsinformation inregistrerad i förväg. Saknas katalog eller mallar med sådan information kan kontering föras till i samband med attestering av beställningen. Vid köp av andra produkter än standardiserade varor kan en lösning vara knyta konteringsinformation till registreringar om faktureringsbara objekt eller till avtal som styr upp löpande förbrukning.

– Kontering av faktura

Faktura som innehåller referens till beställning/rekvisition i ett inköpssystem kan matchas mot denna och eventuell konteringsinformation kan därmed hämtas från beställningsunderlaget. Saknas konteringsinformation från tidigare behandlingssteg i inköpssystem måste istället sådan föras till manuellt i samband med attest. Också i det här fallet finns alternativen att kontera per rad eller på dokumentet som helhet. I fakturorna har leverantören möjlighet att förse artiklarna med klassificeringsinformation enligt egen klassificering, observera dock att nyttan beror av hur pass leverantörsberoende klassificeringen är. Ett ytterligare alternativ är att leverantören vid beställningstillfället instrueras om hur konteringsreferens(er) skall skrivas in i fakturan. I det senare fallet, och då i synnerhet vid manuell registrering, är en viktig aspekt att hålla referenserna korta och enkla.

→ Krav på klassificeringssystem: Eftersom avrop/beställningar och fakturor utgör den transaktionsintensiva delen av inköpsprocessen finns det anledning att eftersträva maskinella alternativ för kontering. Användning av klassificeringssystem har fördelar, i synnerhet när det gäller standardiserade artiklar som är enkla att koppla till viss klassificering. Ett alternativ är att registrera konteringsinformationen så tidigt som möjligt i inköpsprocessen (d.v.s. redan före beställning). När kontering baseras på klassificeringssystem är det väsentligt att transaktionerna klassificeras efter en enhetlig princip inom hela köparorganisationen och klassificeringssystemet behöver dessutom ge täckning för organisationens hela verksamhet, d.v.s. den skall fungera tvärs över leverantörer och branscher. En för kontering lämplig nivå hos klassificeringssystemet behöver fastställas, ofta anses produktgrupp vara hanterbar nivå när information skall registreras manuellt. Skall klassificeringen fånga olika ändamål för anskaffade produkter måste uppgift om detta fångas per beställning.

2.6 För uppföljning

Förutsatt att objektplanen efterlevs vid kontering av kostnadstransaktionerna finns goda möjligheter för analys och uppföljning av inköpen, exempelvis för jämförelse av förbrukning/inköp i förhållande till budget, sammanställning av tidigare års förbrukning inför budgetarbete eller planering av upphandling. Till stöd för analyser finns verktyg såväl i ekonomisystemen som i form av generella kalkylprogram.

Användning av klassificeringssystem ger också möjlighet till jämförelse av inköpsmönster och kostnadseffektivitet i olika delar av organisationen. Mer långtgående benchmarking, involverande flera organisationer, kräver att organisationerna enats om att använda samma klassificeringssystem eller åtminstone system med närliggandes struktur för de nivåer som läggs till grund för jämförelse.

I många organisationer går behoven av uppföljning och statistik djupare än vad som kan lösas med en generell klassificeringsansats. Uppdelning efter syftet med anskaffning är ett exempel, ett annat gäller produktområden där man i statistiken behöver en mellannivå mellan artikeln och dess klassificering, till exempel för separering av PVC-fria artiklar från

övriga jämförbara. Vid sådana behov bör den detaljerade statistiken hållas utanför e-handels-systemet och i stället specialiserade stödsystem användas.

→ Krav på klassificeringssystem: Behoven av uppföljning och statistik behöver analyseras i förväg, allt kan inte lösas med klassificering. Om inte hela strukturen i klassificeringssystemet tillämpas, är valet av nivå för kontering viktig eftersom den sätter gränser vid uppföljning. Implementering och efterlevnad vid kontering är viktig, framför allt i de manuella momenten och i strukturer där olika leverantörers artiklar förs samman.

2.7 Konklusioner

Som framgått varierar kraven på klassificeringssystem med syftet med användningen. Leverantörer och tredjepartsoperatörer kan ha ytterligare och andra motiv för användning av klassificering.

De största motsatsförhållandena finns mellan sökning, där det är önskvärt att en artikel kan sökas fram via olika ingångar/sökvägar, respektive vid kontering där en artikel entydigt skall koppla till viss klassificering.

Realiteten är att olika syften kräver olika klassificerande strukturer för att hantera sina begrepp. Vi kan också konstatera att existerande klassificeringar bara delvis täcker samma begrepp varför problem finns att entydigt kunna översätta begrepp mellan olika klassificeringar. Behov av översättningsfunktionalitet kan vara avgörande vid val av klassificeringssystem.

Vad gäller teknisk utformning har system med hierarkiska strukturer företräde, då de bättre stödjer de studerade användningssituationerna. Om lösningar utformas för omfattande manuell registrering finns det anledning att beakta teckenlängd för koder enligt de olika systemen. Lösningar kan dock vanligtvis och bör av produktivitetsskäl utformas för automatisk eller halvautomatisk registrering och då har teckenlängd eller teckenkomplexitet mindre betydelse.

Annex

Exempel på system för produktklassificering

A.1 Förteckning över studerade system för produktklassificering³

Klassificeringssystem	Täckning/ansats	Ägs/förvaltas av	Webbplats
ATC	Läkemedels aktiva substanser	WHO	http://www.fass.se/LIF/produktfakta/sok_lakemedel.jsp
CPC	Generell för varor och tjänster	FN	http://unstats.un.org/unsd/cr/registry/cpc-2.asp
CPV	Generell för offentlig upphandling	EU	http://simap.europa.eu/codes-and-nomenclatures/codes-cpv/codes-cpv_sv.htm
eCl@ss	Generell för varor och tjänster	eCl@ss e.V.	http://www.eclass.de/
GMDN	Terminologi över medicintekniska produkter	GMDN Agency Ltd	http://www.gmdnagency.org/Default.aspx
GPC	Generell för varor	GS1	http://www.gs1.se/sv/GS1-systemet/Klassificeringssystem/GPC/
IFD	Generell begrepps-databas för byggsektorn	buildingSMART, IFD Library Group	http://www.ifd-library.org/ och http://dev.ifd-library.org/
ISO 9999	Klassificering av hjälpmedel för funktionsnedsatta	ISO	http://www.iso.org/iso/catalogue_detail.htm?csnumber=38894
Kombinerade nomenklaturen	Generell för varor	EU	http://www.stairsec.se/taric/bin/tagHuvudmeny.cgi
SNOMED	Terminologi inom vård och omsorg	IHTSDO	http://www.ihtsdo.org/
UNSPSC	Generell för varor och tjänster	GS1	http://www.gs1.se/sv/GS1-systemet/Klassificeringssystem/UNSPSC/

³ Den här förteckningen representerar ett urval av klassificeringssystem som används inom offentlig sektor, den skall inte uppfattas som att Arbetsgruppen tagit ställning för eller förordat just dessa system. Förutom skilda val i den rent tekniska utformningen av klassificering, illustrerar listan system med olika verksamhetstäckning och ambition – till exempel kan klassificeringen vara hårt kopplad till en uppsättning facktermer eller kombinerad med struktur för beskrivning av egenskaper.

A.2 Mall för generell beskrivning av klassificeringssystem

I nästa avsnitt beskrivs respektive produktklassificeringssystem enligt en generell mall med struktur enligt följande mall.

<u>Namn/benämning på produktklassificeringssystem:</u>
<u>Kort systembeskrivning:</u>
<u>Syfte:</u>
<u>Användningsområde och omfattning:</u>
<u>Systemets aktuella geografiska spridning och användningsfrekvens:</u>
<u>Språkligt genomslag:</u>
<u>Klassificeringssystemets uppbyggnad:</u>
<u>Koppling till andra klassificeringssystem:</u>
<u>Systemets ägare:</u>
<u>Systemets förvaltare:</u>
<u>Länk till mer information om systemet:</u>
<u>Övrigt:</u>

A.3 Beskrivning av produktklassificeringssystem

ATC (läkemedel)

Namn/benämning på produktklassificeringssystem:

ATC – Anatomiskt, terapeutiskt, kemiskt klassificeringssystem

Kort systembeskrivning:

ATC är ett internationellt system för klassificering av aktiva substanser i läkemedel. Till ATC finns kopplat en teknisk jämförelseenhet för doser, kallad definierad dygnsdos.

Syfte:

Syftet med ATC-systemet är i första hand att underlätta studier i läkemedelsanvändning. En global klassificering möjliggör jämförande statistik över användning nationellt och internationellt. ATC kan användas som nyckel vid val bland synonyma läkemedel.

Användningsområde och omfattning:

ATC används för klassificering av läkemedel. Samma klassificeringsstruktur gäller för veterinär ATC men med bokstaven Q tillagd före ATC-koden.

I Sverige har ATC-koden utökats med huvudgrupperna W-Z för medicintekniska produkter.

Systemets aktuella geografiska spridning och användningsfrekvens:

Koden används i de nordiska länderna. Den används också i WHO:s internationella rapportering av biverkningar och WHO rekommenderar vidare koden vid redovisning av läkemedelsanvändning.

Språkligt genomslag:

Svenska, engelska; tyska och spanska som pappersversioner

Klassificeringssystemets uppbyggnad:

ATC klassificeras i grupper inom 5 olika nivåer, med 14 huvudgrupper uppdelade efter var eller hur läkemedel verkar, och inom huvudgrupperna terapeutiska, farmakologiska och kemiska undergrupper samt en kemisk substansnivå. Den definierar en sjuställig alfanumerisk kod.

Tecken

1	Första nivån består av en bokstav – anger anatomisk huvudgrupp
1 t.o.m. 3	Andra nivån bygger på med två siffror – anger terapeutisk undergrupp.
1 t.o.m. 4	Tredje nivån bygger på med en bokstav – anger farmakologisk undergrupp.
1 t.o.m. 5	Fjärde nivån bygger på med en bokstav – anger kemisk undergrupp.
1 t.o.m. 7	Femte nivån bygger på med två siffror – anger kemisk substans.

Exempel:

A	Matsmältningsorgan och ämnesomsättning
A01	Medel vid mun- och tandsjukdomar
A01A	Medel vid mun- och tandsjukdomar
A01A A	Medel mot karies
A01A A01	Natriumfluorid

Koppling till andra klassificeringssystem:

Systemets ägare:

WHO

Systemets förvaltare:

WHO Collaborating Centre for Drug Statistics Methodology (WHOCC).

Kontakt i Sverige är Läkemedelsverket

Länk till mer information om systemet:

<http://www.who.int/classifications/atcddd/en/>
http://www.fass.se/LIF/produktfakta/sok_lakemedel.jsp

Övrigt:

- Olika läkemedelsformer (ex tablett/flytande) och produkter med olika handelsnamn klassificeras till samma ATC-kod om verksamt substans och indikation är densamma.
- Ett läkemedel kan klassificeras under mer än en ATC-kod ifall det förskrivs i olika styrkor och för olika behandlingar; t ex klassificeras acetylsalicylsyra som B01AC06 och N02BA01.
- ATC används för sortering i läkemedelsförråd (i Sverige).

CPC, Central Product Classification

Namn/benämning på produktklassificeringssystem:

CPC, Central Product Classification

Kort systembeskrivning:

Klassificering av varor och tjänster, efter materialsammansättning och egenskaper, men även näringsgrensindelning. Den kan omfatta bland annat typ av råvaror, produktionsprocess och produktens ändamål.

Syfte:

Systematik för att organisera och analysera data om produktion, insatsförbrukning av varor och tjänster, in- och utrikeshandel och prisutveckling.

Användningsområde och omfattning:

Ram för jämförelse av olika slags statistik över varor och tjänster. Syftet är inte att ersätta andra produktindelningar utan snarare att korrelera eller harmonisera så att dessa kan överföras till klasser i CPC. CPC kan sägas vara ett instrument för samordning och som kan användas på nationell och internationell nivå.

Systemets aktuella geografiska spridning och användningsfrekvens:

Språkligt genomslag:

Engelska, delar finns på franska och spanska

Klassificeringssystemets uppbyggnad:

Klassificeringens struktur:

X Sektion – ensiffrig kod;
oX Division – tvåsiffrig kod;
ooX Grupp – tresiffrig kod;
oooX Klass – firsiffrig kod;
ooooX Underklass – femsiffrig kod

Koppling till andra klassificeringssystem:

I EU heter den motsvarande klassificeringen Classification of Products by Activity (CPA). CPC bygger på det internationella systemet för näringsgrensindelning, NACE (Nomenclature statistique des activités économiques dans la Communauté européenne) som i Sverige motsvaras av svensk näringsgrensindelning, SNI. HS (se Kombinerade Nomenklaturen nedan) sägs vara en bas i CPC, men den senare har lägre upplösning än HS.

Systemets ägare:

United Nations Statistical Commission

Systemets förvaltare:

United Nations Statistics Division

Länk till mer information om systemet:

<http://unstats.un.org/unsd/cr/registry/regcst.asp?Cl=25>

Övrigt:

CPC är inte statistiskt, revision sker med några års intervall.

CPV, Common Procurement Vocabulary

Namn/benämning på produktklassificeringssystem:

CPV, Common Procurement Vocabulary

Kort systembeskrivning:

CPV är en klassificering som antagits genom Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2195/2002, ändrad genom kommissionens förordning (EG) nr 213/2008 och som i Sverige införts genom lagen om offentlig upphandling (LOU) och lagen om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster (LUF).

Syfte:

CPV är gemensam terminologi för att beskriva föremålet vid offentlig upphandling inom EU. Genom klassificeringen uppnås språkoberoende och sökningar i samband med upphandling underlättas.

Användningsområde och omfattning:

Användningen av CPV är obligatorisk i Europeiska unionen från och med den 1 februari 2006 vid offentliga upphandlingar som överstiger vissa kontraktbelopp (s.k. tröskelvärden), men flertalet medlemsstater – bland annat Sverige – använder CPV att klassificera även upphandlingar under EUs tröskelvärden. CPV-versionen från 2008 är den CPV-version som för närvarande gäller för att:

1. Fylla i meddelanden om upphandling
2. Söka bland aktuella kontrakt i TED
3. Hitta meddelanden om upphandling i TEDs arkiv

Systemets aktuella geografiska spridning och användningsfrekvens:

EUs medlemsländer, även EEA- och kandidatländer

Språkligt genomslag:

EUs 23 officiella språk.

Klassificeringssystemets uppbyggnad:

CPV består av en huvudordlista för att beskriva föremålet för en upphandling och en tilläggsordlista för att lägga till ytterligare kvalitativ information.

a) Huvudordlistan är uppbyggd i en trädstruktur av koder med upp till nio siffror (en 8-siffrig kod plus en kontrollsiffra) vilka motsvaras av en beteckning på upphandlingsobjektet som kan utgöra varor, bygg- och anläggningsarbeten eller tjänster.

XX000000-Y Huvudgrupper, identifierade av de två första siffrorna i koden

XXX00000-Y Grupper, identifierade av de tre första siffrorna i koden

XXXX0000-Y Undergrupper, identifierade av de fyra första siffrorna i koden

XXXXX000-Y Kategorier, identifierade av de fem första siffrorna i koden. Vardera av de sista tre siffrorna tillför ytterligare en grad av precisering inom varje kategori.

XXXXX000-Y Den nionde siffran, här markerad med "Y", är en kontrollsiffra för de tidigare.

b) Tilläggsordlistan kan användas för att komplettera objektbeskrivningen i upphandlingen.

Ordlistans benämningar består av en alfanumerisk kod med en motsvarande beteckning som gör det möjligt att tillföra ytterligare preciseringar rörande art eller visst syfte för varan som skall upphandlas. Kodens uppbyggnad:

X000-Y Den första nivån består av en bokstav och motsvarar en avdelning.

XX00-Y Den andra nivån består av en bokstav och motsvarar en grupp

XXXX-Y Den tredje nivån består av två siffror och motsvarar underindelning

XXXX-Y Den sista siffran, här markerad med "Y", är en kontrollsiffra.

Koppling till andra klassificeringssystem:

CPC, Den centrala produktindelningen (FN-nomenklatur)

NACE, EUs näringsgrensstandard

Systemets ägare:

EU

Systemets förvaltare:

EU

Länk till mer information om systemet:

http://simap.europa.eu/codes-and-nomenclatures/codes-cpv/codes-cpv_sv.htm

Övrigt:

Används vid publicering och sökning i TED (Tenders Electronic Daily)

eCl@ss

Namn/benämning på produktklassificeringssystem:

eCl@ss

Kort systembeskrivning:

Internationell, flerspråkig och branschövergripande klassificering av varor och tjänster, med en systematik för sökningar baserat på klass, egenskaper eller nyckelord.

Syfte:

eCl@ss är en internationell standard för enhetlig klassificering och beskrivning av produkter, material, system och tjänster.

Användningsområde och omfattning:

Leverantör-kund-relationer inom energi, el, elektronik, bygg

Systemets aktuella geografiska spridning och användningsfrekvens:

Europa (ursprung: tysk industri)

Språkligt genomslag:

Tyska, engelska; äldre versioner finns översatta till fler språk (dock ej svenska).

Klassificeringssystemets uppbyggnad:

Systemet är hierarkiskt, med en indelning i fyra nivåer

XX	Segment
XXXX	Huvudgrupp
XXXXXX	Grupp
XXXXXXXX	Varuklass

Koden kompletteras med standardiserade egenskaper för beskrivning av varuklasser, och koder är sökbara utifrån egenskaperna. Egenskapsdefinitionerna anses vara en styrka med eCl@ss.

Koppling till andra klassificeringssystem:

Branschstandarder som integreras i eCl@ss, t ex ETIM som är ett europeiskt system för att klassificera el-artiklar (se till exempel <http://www.seg.se/sv/ETIM/>).

Systemets ägare:

eCl@ss e.V. (en icke vinstdrivande organisation)

Systemets förvaltare:

eCl@ss e.V.

Länk till mer information om systemet:

<http://www.eclass.de/>

<http://www.eclassdownload.com>

Övrigt:

Medlemsregistrering/licens krävs, priset beror av organisationens storlek.

Två versioner per år (för 2011 och 2012).

Inom ramen för projektet PEPPOL (Pan-European Public Procurement Online) görs pilotförsök med katalogtjänster där eCla@ss används som standard för beskrivning produkttegenskaper i samband med offentlig upphandling.

GMDN (Medicintekniska produkter)

Namn/benämning på produktklassificeringssystem:

GMDN, Global Medical Device Nomenclature

Kort systembeskrivning:

GMDN innehåller ett stort antal definierade termer som var och en beskriver en grupp produkter med likartade egenskaper samt kodning av termerna. Genom att använda dessa termer kommer tillverkaren att på ett effektivt sätt kunna ge en beskrivning av sina produkter. Terminologin kommer därför att spela en stor roll vid all framtida kommunikation mellan tillverkare och ansvariga myndigheter. I Sverige är det Läkemedelsverket som är tillsynsmyndighet; GMDN skall användas sedan 1 november 2004.

Syfte:

Global Medical Device Nomenclature (GMDN) är en terminologi som utvecklats för att underlätta informationsutbyte om medicintekniska produkter.

Användningsområde och omfattning:

GMDN är en internationell terminologi som skall användas då tillverkare och auktoriserade representanter för sådana tillverkare

- ansöker om registrering av medicintekniska produkter (gäller inte vid registrering av specialanpassade produkter) och
- rapporterar olyckor och tillbud med medicintekniska produkter. Global Medical Device Nomenclature (GMDN) ersätter alla tidigare terminologier och klassificeringssystem vid kontakterna mellan tillverkare/auktoriserade representanter och Läkemedelsverket.

Systemets aktuella geografiska spridning och användningsfrekvens:

EU medlemsstater; även samarbete med andra regioner: USA/Canada, Japan och Australien.

Språkligt genomslag:

GMDN finns på engelska. Sponsrat via Kommissionen översätts termer och definitioner till 20 EU-språk.

Klassificeringssystemets uppbyggnad:

GMDN-termer får en 5-ställig kod, i form av heltal som numreras sekventiellt. Koden är bara ett unikt nummer som knyter an till termens information, hierarki saknas.

För koderna har följande serier reserverats:

1-9999 är inte representerade i GMDN (men användare får ha dem internt)
10000-30000 är reserverade för ECRIs UMDNS-koder med identisk GMDN-term
30001- termer skapade i GMDN-systemet.

Not: Stödande klassificeringar

- Även GMDN-termerna kategoriseras. Alternativet P står för "preferred term" och visar de termer som skall användas vid identifiering av produkter. Alternativen T (template), S (synonym) och MS (multiple-linked synonym) representerar termer som förts in för att underlätta navigering i de verktyg som tillhandahålls.
- Det finns även en kodlista för Device category, innehållande ett 20-tal värden.

Koppling till andra klassificeringssystem:

En delserie i GMDN är reserverad för mappning av termer i Universal Medical Device Nomenclature System, UMDNS, som utvecklats av ECRI Institute (USA).

Systemets ägare:

GMDN Agency Ltd, ett icke vinstdrivande företag bildat för att som en så kallad CEN Maintenance Agency förvalta och tillhandahålla GMDN.

Systemets förvaltare:

GMDN Agency Ltd

Länk till mer information om systemet:

<http://www.gmdnagency.com/> eller <http://www.gmdnagency.eu/>

Övrigt:

GMDN är licensfinansierad. Åtkomst till nomenklatur och koder kräver medlemskap och sker via webben eller genom nedladdning. Olika medlemskategorier finns. Läkemedelsverket erbjuder en tjänst som ger små tillverkare av medicintekniska produkter begränsad tillgång till GMDN så att de kan fullfölja sina skyldigheter i samband med registrering och rapportering. För information om Läkemedelsverkets krav på registrering, se <http://www.lakemedelsverket.se/malgrupp/Foretag/Medicinteknik/Registrering/>

GPC, Global Product Classification**Namn/benämning på produktklassificeringssystem:**

GPC, Global Product Classification

Kort systembeskrivning:

GPC är en global, branschoberoende standard för att klassificera varor.

Syfte:

GPC är obligatoriskt klassificeringssystem inom GS1s Global Data Synchronisation Network och ger säljar- och köparprogram globala referenser för klassificering.

Användningsområde och omfattning:

GPC används för varor, däremot ingår inte tjänster. GPC kan användas i alla led i handelskedjan:

- För att skapa beslutsunderlag i form av statistik
- Vid upphandling
- Vid försäljning
- För att söka efter och organisera varor.

Systemets aktuella geografiska spridning och användningsfrekvens:

GPC används främst inom dagligvaruhandeln.

Språkligt genomslag:

Oxford engelska. GPC är översatt till svenska (och även till andra språk).

Klassificeringssystemets uppbyggnad:

GPC-systemet är hierarkiskt uppbyggt åttasiffrig kodstruktur i 3 nivåer:

50000000 Segment, identifieras av de två första siffrorna i koden
50170000 Familj, identifieras av de fyra första siffrorna i koden
50171700 Klass, identifierade av de 6/8 första siffrorna i koden

Till de tre nivåerna är knutet en fjärde nivå, Varugrupp (Brick). Den identifieras med en åttasiffrig kod som är fristående från koden för segment-familj-klass, dvs brick-kod kan inte härledas ur överliggande kodstruktur. Till varugrupp kan även kopplas egenskapskoder och -värden, det finns dock inget krav på att sådana används.

Koppling till andra klassificeringssystem:

GS1 har analyserat möjligheten att jämka samman GPC och UNSPSC men funnit att likheterna är begränsade till de högre nivåerna. Systemen tillhandahålls därför parallellt, med GPC till stöd för Global Data Synchronisation Network och UNSPSC till stöd för inköpsanalys, upphandling och kataloghantering.

Ref: http://www.gs1.org/docs/gpc/gpc_unspcs_integration_update.pdf

Systemets ägare:

GS1

Systemets förvaltare:

GS1 Global Office i Bryssel.

Länk till mer information om systemet:

<http://www.gs1.se/sv/GS1-systemet/Klassificeringssystem/GPC/>

Övrigt:

GPC är öppen och licensfri.

Koden publiceras med två versioner per år.

IFD (Bygg- och fastighetssektorn)

Namn/benämning på produktklassificeringssystem:

IFD Library, med kortformen IFD.

Kort systembeskrivning:

IFD Library är en öppen, internationell och flerspråkig begreppsdatabas (bibliotek) baserad på IFD (The International Framework for Dictionaries) som konkretiserar ISO 12006-3. IFD Library förkortas ofta "IFD" och innehåller kvalitetssäkrade begrepp inklusive klassificeringar. Varje begrepp är definierat och har en globalt unik identitet. Till IFD hör datatekniska funktioner (API:er) för koppling till andra datasystem.

Syfte:

Det överordnade syftet är att effektivisera informationsutbytet mellan processer. Syftet med IFD är att vara en länk mellan samverkande informationssystem och metoden är att använda en kvalitetssäkrad öppen semantisk och teknisk standard. Genom att IFD-baserade system kan öppna upp sin information och nå information i andra sådana system kan informationshanteringen i processerna integreras och vara språkoberoende.

Användningsområde och omfattning:

Begrepps innehållet avser för närvarande användningsområdet bygg- och fastighetssektorn men IFD har en utformning som gör att det direkt kan tillämpas inom andra användningsområden. Omfattningen är styrt av de affärsmässiga behoven vilket innebär samtliga begrepp inom samtliga språkområden. För närvarande ingår omkring 50 000 unika begrepp och en stor mängd är under inläggning; dessutom ingår synonymer.

Systemets aktuella geografiska spridning och användningsfrekvens:

IFD används för närvarande i Europa, Nordamerika, Asien och Australien. Användningsfrekvensen är inte så hög eftersom IFD är nytt men den ökar starkt. Operativ verksamhet i Sverige planeras starta i juni 2011.

Språkligt genomslag:

Alla begrepp är och måste vara benämnda och definierade på engelska. Översättningar finns till ett antal språk och arbete har påbörjats för svenska.

Klassificeringssystemets uppbyggnad:

IFD innehåller klassificeringssystem och övriga begreppssystem. Klassificeringssystem har traditionellt koder som uttrycker dels identiteter hos klasser och dels klassernas relationer. För de klassificeringssystem som ligger i IFD ingår koder på samma sätt. Dessutom har IFD en unik identitet för klasser och andra begrepp, och relationerna mellan klasser och andra begrepp är explicit angivna som relationer av olika typer. Dessutom finns ett antal andra uppmärksningar av begrepp och relationer av operativa skäl.

Koppling till andra klassificeringssystem:

Definierad koppling till andra klassificeringssystem och begreppssystem är en av grundfunktionerna i IFD och ambitionen är att lägga in och koppla samtliga system till varandra.

Systemets ägare:

Ägare är buildingSMART (<http://www.buildingSMART.com>) som är en internationell organisation och buildingSMART Sweden (<http://www.buildingSMART.se>) är en del av organisationen med ansvar för det svenska språkområdet.

Systemets förvaltare:

Förvaltare är IFD Library Group (<http://www.ifd-library.org>) som är en grupp inom buildingSMART. Förvaltare av det svenska språkområdet är IFD Library Group Sweden (<http://www.ifd-library.se>) som är en del av IFD Library Group.

Länk till mer information om systemet:

Mer information om IFD finns hos IFD Library Group Sweden på <http://www.ifd-library.se>. Före juni 2011 finns information om IFD Library på <http://www.buildingSMART.se> dit omdirigering sker från <http://www.ifd-library.se/>.

Övrigt:

IFD Library är liksom dess ägare buildingSMART en öppen och ideell verksamhet och därför inte vinstdrivande men självfinansierande. Tillgång till och medverkan i IFD fås via IFD Library Group Sweden.

ISO 9999:2007 (Hjälpmedel för personer med funktionsnedsättning)

Namn/benämning på produktklassificeringssystem:

Assistive products for persons with disability -- Classification and terminology

Kort systembeskrivning:

Internationellt klassificeringssystem som delar in hjälpmedel vid funktionsnedsättning efter funktion.

Syfte:

Internationellt klassificeringssystem som delar in hjälpmedel vid funktionsnedsättning efter funktion.

Användningsområde och omfattning:

Klassificering av hjälpmedel för bland annat rörelsehinder, syn, hörsel, ortopedi och inkontinens.

Systemets aktuella geografiska spridning och användningsfrekvens:

Internationell och svensk standard, SS-EN ISO 9999:2007/AC:2009

Språkligt genomslag:

Engelska, franska; översatt till svenska.

Klassificeringssystemets uppbyggnad:

Det är hjälpmedlets funktion för brukaren som avgör hur det ska klassificeras. Klassificeringen utgörs av tre hierarkiska nivåer, vardera med två siffror:

- huvudgrupper
- grupper
- undergrupper.

Utformningen av en fjärde nivå görs nationellt och är inte en del av den internationella klassificeringen.

Klassificeringens tre nivåer anges med sex siffror och en rubrik. De två första siffrorna anger huvudgruppen, följande två siffror gruppen och de sista två undergruppen.

Exempel: 12 23 03 utläses

12=Hjälpmedel vid förflyttning

23=Motordrivna rullstolar
03=Eldrivna rullstolar med manuell styrning

Koppling till andra klassificeringssystem:

Systemets ägare:

ISO

Systemets förvaltare:

Revidering av standarden sker i en arbetsgrupp i ISO TC 173, den senaste versionen fastställdes 2007. Hjälpmedelsinstitutet håller svensk översättning av standarden.

Länk till mer information om systemet:

http://www.iso.org/iso/catalogue_detail.htm?csnumber=38894

Övrigt:

Den svenska översättningen finns till försäljning som i tryckt form eller som Excel/Word-filer från Hjälpmedelsinstitutet. Standarder säljs även av SIS.

Hjälpmedelsdatabasen <http://www.hinfo.se/> innehåller produkter och artiklar klassificerade enligt ISO 9999.

Kombinerade nomenklaturen, varukoder enligt EUs legala tulltaxan

Namn/benämning på produktklassificeringssystem:

Kombinerade nomenklaturen (KN)

Kort systembeskrivning:

Kombinerade nomenklaturen är europeiska tullunionens tulltaxe- och statistiknomenklatur

Syfte:

Vid export från eller import till EUs tullområde skall varor deklarerars med en varukod enligt den förteckning som används inom EU; på motsvarande sätt skall vid handel mellan länderna inom EU företagen lämna uppgift om varukod för den statistik som förs (Intrastat).

Användningsområde och omfattning:

Varukod enligt tulltaxan används för att

- avgöra rätt tull, skatt och andra avgifter
- avgöra rätt till exportbidrag (vid export av vissa jordbruksprodukter)
- säkerställa att varor förs in respektive ut enligt rätt bestämmelser
- ge underlag till handelsstatistik.

Systemets aktuella geografiska spridning och användningsfrekvens:

Varuexport och -import till respektive från EUs tullområde, handel mellan länder inom EU.

Språkligt genomslag:

De officiella språken i EU.

Klassificeringssystemets uppbyggnad:

KN bygger på en global varukod HS genom tillägg i form av underindelningar:

HSHS HS-nummer; cirka 1200 koder

HSHSUU HS-undernummer; cirka 5000 koder

HSHSUUKN EUs legala tulltaxa, Kombinerade Nomenklaturen (KN); cirka 10000 koder

HSHSUUKNUU KN med undernummer, eller TARIC; cirka 11200 koder.

Not – TARIC (Tarif Intégré Communautaire) innehåller uppdelningar som grundar sig på bl. a. tullsuspensioner, tullkvoter, tullpreferenser och import- och exportbestämmelser.

Koppling till andra klassificeringssystem:

De inledande 4+2 siffrorna i KN utgår från WCOs Harmonized Commodity Description and Coding

System (HS) som är en systematisk förteckning över varor i världshandeln, och som används av de flesta handelsnationer för tulländamål, internationell handelsstatistik och godstransport. TARIC innebär en underindelning av KN.

Systemets ägare:

EU genom en rådsförordning 2658/87

Systemets förvaltare:

En kommissionsförordning uppdaterar årligen den Kombinerade Nomenklaturen

Länk till mer information om systemet:

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2011:137:FULL:SV:PDF>

Övrigt:

Söksystem ner på TARIC-nivå finns på <http://www.tull.se/taric/bin/tagHuvudmeny.cgi>

SNOMED CT – Nationellt fackspråk för vård och omsorg

Namn/benämning på produktklassificeringssystem:

SNOMED CT (Systematized Nomenclature of Medicine – Clinical Terms) – ett nationellt fackspråk för vård och omsorg

Kort systembeskrivning:

SNOMED CT är en flerspråkig terminologi som syftar till att etablera gemensamma begrepp och termer för att öka förståelse, att minska risken för misstag, och att dokumentation i journaler ska bli mer öppen och jämförbar mellan olika verksamheter inom socialtjänst och hälso- och sjukvård.

Syfte:

Målet är att olika professioner och verksamheter inom vård och omsorg ska använda gemensamma klassificeringar, begrepp och termer så långt det är möjligt. Begrepp som används i klassificeringar och i termbank ska representeras i SNOMED CT för att möjliggöra enhetlig och entydig begreppsanvändning i elektroniska system.

Användningsområde och omfattning:

SNOMED CT/Nationellt fackspråk består av tre delar:

- Nationellt överenskomna begrepp och termer
- Internationellt och nationellt fastställda klassificeringar och kodverk
- Det internationella begreppssystemet SNOMED CT (Systematized Nomenclature of Medicine – Clinical Terms) med svensk översättning

Systemets aktuella geografiska spridning och användningsfrekvens:

Europa, USA/Canada, Australien/Nya Zeeland.

Språkligt genomslag:

SNOMED CT definierar språkoberoende begrepp och relationer, med avsikten att kunna uttryckas i olika språkdräkt. Den är idag tillgänglig på amerikansk och brittisk engelska, spanska och danska; översättning pågår till bland annat franska och svenska.

Klassificeringssystemets uppbyggnad:

Identifierare består av 6-18 siffror (minsta värde är 100000). Den har checksiffra och en ”partition identifier” som anger vad en identifierare står för, t ex begrepp, relation, delmängd, utökning). I fall av delmängd eller utökning innehåller identifieraren även en namnrymdskomponent (sju siffror) som unikt visar vilken IHTSDO-medlem eller licenserad partner som fått sig reserverad namnrymden.

Koppling till andra klassificeringssystem:

Mappning till diagnoskoder enligt ICD-10, Internationell statistisk klassificering av sjukdomar och relaterade hälsoproblem

Systemets ägare:

International Health Terminology Standards Development Organisation, IHTSDO

Systemets förvaltare:

International Health Terminology Standards Development Organisation, IHTSDO.
I Sverige fungerar Socialstyrelsen som formell kontaktpunkt mot IHTSDO.

Länk till mer information om systemet:

<http://www.ihtsdo.org/>

<http://www.socialstyrelsen.se/nationellehalsa>

Övrigt:

IHTSDO är en icke vinstdrivande

Användningen av SNOMED CT är licensbelagd, men utan kostnad i länder som aktivt medverkar i SMOMED-arbetet och som har formell kontaktpunkt mot IHTSDO.

UNSPSC, United Nations Standard Products and Services Code

Namn/benämning på produktklassificeringssystem:

UNSPSC, United Nations Standard Products and Services Code

Kort systembeskrivning:

UNSPSC är en global, bransch- och språkoberoende standard för att klassificera varor och tjänster.

Syfte:

Att vara en enda gemensam klassificering för rationellare processer hos alla parter inom varu- och tjänsteförsörjning, som till exempel inom upphandling, marknadsföring och försäljning.

Ref: <http://www.unspsc.org/FAQs.asp#harmonizedcode>

Användningsområde och omfattning:

Produktklassificeringen kan användas i alla led av handelskedjan:

- vid upphandling
- i produktkataloger - såväl elektroniska, som tryckta
- som klassificering av varor i elektroniska handelsplatser
- statistik och uppföljning.

Systemets aktuella geografiska spridning och användningsfrekvens:

UNSPSC är den idag mest använda internationella standarden för produktklassificering av varor och tjänster.

Språkligt genomslag:

Engelska (grundspråk), översatt till svenska, franska, tyska, spanska, italienska, japanska, koreanska, kinesiska, holländska, portugisiska, danska och norska.

Klassificeringssystemets uppbyggnad:

UNSPSC är en hierarkisk klassificering med fyra nivåer. Varje nivå i hierarkin har ett eget unikt nummer vilket resulterar i en åttasiffrig kod:

XX000000 Segment (logisk gruppering av familjer)

XXXX0000 Familj (grupp av produktkategorier som har inbördes anknytningar)

XXXXXX00 Klass (grupp av varor som tillhör samma användningsområde el funktion)

XXXXXXXX Produkt/Tjänst (grupp av liknande varor eller tjänster)

Alla koder kan härledas eftersom alla nivåer är sammankopplade i en hierarkisk struktur.

Not. Det finns även en femte nivå, Affärsfunktion, som kan används som ett tvåsiffrigt suffix, suffixet är dock inte använt i Sverige/Norden.

Koppling till andra klassificeringssystem:

GS1 har analyserat möjligheten att jämkä samman GPC och UNSPSC men funnit att likheterna är begränsade till de högre nivåerna. Systemen tillhandahålls därför parallellt, med GPC till stöd för Global Data Synchronisation Network och UNSPSC till stöd för inköpsanalys, upphandling och

kataloghantering.

Ref: http://www.gs1.org/docs/gpc/gpc_unspcs_integration_update.pdf

Systemets ägare:

United Nations Development Programme (UNDP)

Systemets förvaltare:

GS1 US; kontakt i Sverige är GS1 Sweden

Länk till mer information om systemet:

<http://www.gs1.se/sv/GS1-systemet/Klassificeringssystem/UNSPSC/>

Övrigt:

UNSPSC är en global, öppen och licensfri standard.

Den engelska språkversionen publiceras med tre versioner per år.

